

Η παρουσιαζόμενη πρόταση μονοδρόμησης των οδών Πατησίων και Αχαρνών έχει υποβληθεί στο Δήμο Αθηναίων το 2007 (στην αρχική της μορφή) και στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας το 2008 (στην τελική της μορφή). Δε χρειάζεται, νομίζω, να σημειώσω ότι δεν υπήρξε καμία ανταπόκριση από τους αποδέκτες. Παρ' όλο που δεν γνωρίζω αν και σε ποιο βαθμό η πρόταση αυτή συνέβαλε στην υιοθέτηση και εξαγγελία από την κα Μπιρμπίλη των συγκεκριμένων μονοδρομήσεων, πιστεύω πως η παρουσίαση αυτή, από τις σελίδες του Ενημερωτικού Δελτίου του ΤΕΕ, θα συμβάλει θετικά στις συζητήσεις που μπορεί να διεξαχθούν γύρω από αυτή την παρέμβαση.

Οι μελετητές
 • Δημ. Κονταργύρης, αρχιτέκτων
 • Συνεργάτης - Σύμβουλος:
 Αθ. Αραβαντινός, αρχιτέκτων
 πολεοδόμος, ομότ. καθηγητής
 ΕΜΠ
 • Ειδικός συνεργάτης:
 Αθ. Βλαστός, συγκοινωνιολόγος,
 πολεοδόμος, αν. καθηγητής ΕΜΠ

Πρόταση μονοδρόμησης του Πατησίων

Η πρόταση αφορά το νοητό διάδρομο σύνδεσης του Κέντρου της Αθήνας (Ομόνοια) με τον αυτοκινητόδρομο Αθηνών - Λαμίας, ο οποίος εξυπηρετείται από το ζεύγος των παράλληλων αρτηριών της Πατησίων και της Αχαρνών, που φορτίζονται κυρίως με υπερτοπικές κινήσεις διέλευσης από την περιοχή.

A. Γενικές κυκλοφοριακές ρυθμίσεις

A.1. Επιλογή κατεύθυνσης των μονοδρομήσεων

- Η μονοδρομημένη ροή ανόδου (εξόδου) εξυπηρετείται από την οδό Αχαρνών με κατεύθυνση από το Κέντρο (πλατεία Βάθη) προς το τέρμα της οδού Αχαρνών - Η μονοδρομημένη ροή καθόδου (εισόδου) εξυπηρετείται από την οδό Πατησίων, με κατεύθυνση από το τέρμα Πατησίων προς την Ομόνοια.

Οι λόγοι που υπαγόρευσαν αυτή την επιλογή είναι οι εξής:

α) Το ζεύγος των μονοδρομων εντάσσεται «ομαλότερα» στην υφιστάμενη κυκλοφοριακή ρύθμιση του Κέντρου της πόλης. Πράγματι, η οδός Αχαρνών αρχίζει σήμερα (στην πλατεία Βάθη) με ένα μονοδρομημένο τμήμα, που έχει κατεύθυνση εξόδου (από το Κέντρο) και

η οδός Πατησίων τελειώνει με ένα μονοδρομημένο τμήμα (από Στουρνάρη μέχρι Πατησίων), που έχει κατεύθυνση εισόδου (στο Κέντρο).

β) Οι παράλληλες διαδρομές που -όπως θα δούμε- πλαισιώνουν τις δύο κεντρικές αρτηρίες για να εξυπηρετήσουν μικρές τοπικές μετακινήσεις, μπορούν να διατηρήσουν τις υφιστάμενες κατευθύνσεις μονοδρόμησης (π.χ. Δροσοπούλου, Φυλής, Γ' Σεπτεμβρίου, Αλκιβιάδου κλπ.).

γ) Η επιλογή της οδού Πατησίων ως ροής καθόδου προς το Κέντρο παρέχει στον εισερχόμενο στην πόλη μια θαυμάσια μετωπική θέα του Βράχου της Ακρόπολης, σε όλο το μήκος της διαδρομής, από την οδό Αγ. Μελετίου μέχρι την Ομόνοια.

A.2. Λωρίδες γενικής κυκλοφορίας οχημάτων

Σε όλο το μήκος, τόσο της Πατησίων όσο και της Αχαρνών, εξασφαλίζονται 2 λωρίδες γενικής κυκλοφορίας οχημάτων.

A.3. Εφαρμογή «πράσινου κύματος»

Οι προτεινόμενες μονοδρομήσεις επιτρέπουν την εφαρμογή «πράσινου κύματος», που θα δώσει τη δυνατότητα -υπό ομαλές κυκλοφοριακές συνθήκες-

να καλυφθεί τόσο η διαδρομή ανόδου (4 χλμ.) όσο και η διαδρομή καθόδου (4 χλμ.) σε 5, περίπου, λεπτά.

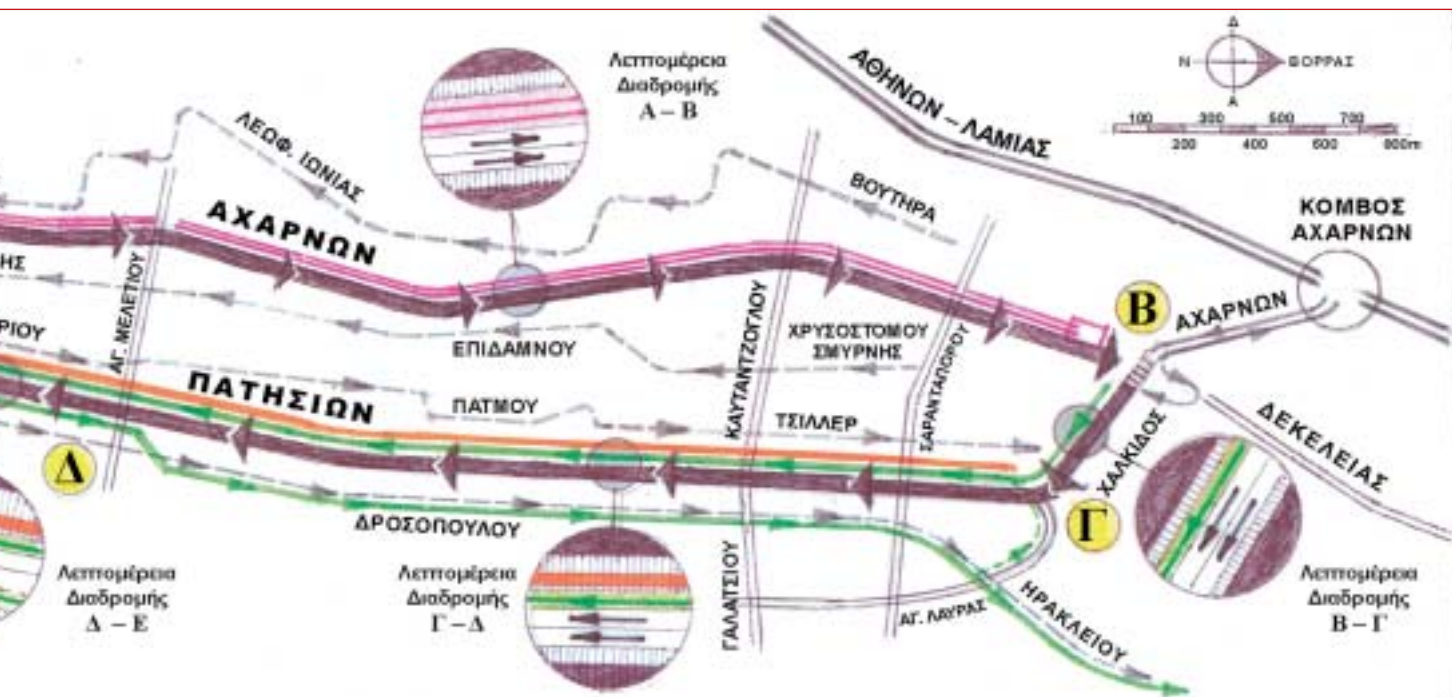
A.4. Εξυπηρέτηση τοπικών μετακινήσεων

Δεδομένου ότι οι 2 βασικές αρτηρίες (Πατησίων και Αχαρνών) προσφέρονται κυρίως για την παραλαβή υπερτοπικών κινήσεων διέλευσης, η εξυπηρέτηση των μικρών τοπικών μετακινήσεων (μέχρι, π.χ., 3 χλμ.) θα αντιμετωπιστεί με την εξεύρεση και τον καθορισμό παράλληλων διαδρομών εκατέρωθεν των 2 κεντρικών αρτηριών, με αντίθετη προς αυτές κατεύθυνση. Ήτοι οι 2 διαδρομές που θα πλαισιώνουν την Αχαρνών θα έχουν κατεύθυνση καθόδου (εισόδου) και αυτές που θα πλαισιώνουν την Πατησίων θα έχουν κατεύθυνση ανόδου (εξόδου), όπως, π.χ., η διαδρομή Μαυρομματαίων - Δροσοπούλου - Κ. Παλαμά - Λεωφ. Ηρακλείου.

B. Συγκοινωνίες

B.1. Οδός Αχαρνών - Τραμ

Η οδός Αχαρνών διαθέτει σήμερα 4 κυκλοφοριακές λωρίδες σε όλο το μήκος της. Δεδομένου ότι οι 2 λωρίδες θα

ζεύγους των παράλληλων αρτηριών: και Αχαρνών

εξυπηρετούν τη γενική κυκλοφορία οχημάτων, περισεύουν 2 λωρίδες για την εξυπηρέτηση των συγκοινωνιών.

Επειδή από την Αχαρνών διέρχονται μόνο 4 συγκοινωνιακές γραμμές (Α9, Β9, Γ9, 6) η δέσμευση των 2 λωρίδων για την εξυπηρέτηση των γραμμών αυτών θα ήταν υπερβολική και αδικαιολόγητη (θα περνούσε 1 όχημα ανά 4, περίπου, λεπτά ανά κατεύθυνση). Έτσι επιλέγη η χρησιμοποίηση των 2 αυτών λωρίδων για τη φιλοξενία της διπλής γραμμής του τραμ.

Το τραμ θα απορροφήσει τις 4 συγκοινωνιακές γραμμές, μέχρι το τέρμα Αχαρνών και θα λειτουργεί ως γραμμή κορμού. Στο τέρμα της διαδρομής του τραμ θα μεταφερθούν οι αφετηρίες των 4 γραμμών (που σήμερα ξεκινάνε από την οδό Χαλκοκονδύλη) και θα λειτουργούν πια ως τοπικές γραμμές.

Είναι προφανές ότι η προτεινόμενη αυτή γραμμή του τραμ θα πρέπει μελλοντικά να συνδεθεί με την πλατεία Συντάγματος μέσω της διαδρομής: Πλατ. Βάθη - Χαλκοκονδύλη - Πλατ. Λαυρίου - Γ' Σεπτεμβρίου - Ομόνοια - Πανεπιστημίου - Αμαλίας.

Β.2. Οδός Πατησίων - Λεωφορειολωρίδες

Από την οδό Πατησίων διέρχονται 12 συγκοινωνιακές γραμμές, αριθμός που απαιτεί την κατασκευή λεωφορειολωρίδων και προς τις 2 κατευθύνσεις (καθόδου και ανόδου).

Για τη συγκοινωνιακή ροή καθόδου (εισόδου) δεσμεύεται μια κυκλοφοριακή λωρίδα, σε όλο το μήκος της Πατησίων, από το τέρμα Πατησίων μέχρι την οδό Πανεπιστημίου.

Για τη συγκοινωνιακή ροή ανόδου (εξόδου) που κινείται αντίθετα με τη ροή της Πατησίων η λύση είναι πιο περίπλοκη.

Συγκεκριμένα, η λεωφορειακή ροή ανόδου ακολουθεί την εξής διαδρομή: Πανεπιστημίου - Ομόνοια - Γ' Σεπτεμβρίου - Μάρνη - Πατησίων - Φωκ. Νέγρη - Δροσοπούλου - Κ. Παλαμά κλπ.

Η μετατόπιση της διαδρομής αυτής, τόσο στην αρχή όσο και στο τέλος της, έξω από την οδό Πατησίων, γίνεται για να εξασφαλιστεί -όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω- η δυνατότητα διαπλάτυνσης των πεζοδρομίων σε όλο το μήκος της οδού Πατησίων.

Γ. Πεζοδρόμια

Γ.1. Οδός Αχαρνών

Τα πεζοδρόμια της οδού Αχαρνών παραμένουν ως έχουν (δεν διαπλάτυνονται), δεδομένου ότι η προτεινόμενη παρέμβαση χρησιμοποιεί και τις 4 κυκλοφοριακές λωρίδες που υπάρχουν σήμερα (2 για την εξυπηρέτηση της γενικής κυκλοφορίας και 2 για το τραμ).

Γ.2. Οδός Πατησίων

Η λύση τόσο της γενικής κυκλοφορίας οχημάτων, όσο και της τακτοποίησης των λεωφορειολωρίδων της οδού Πατησίων, που περιγράφονται ανωτέρω, παρέχουν τη δυνατότητα διαπλάτυνσης των πεζοδρομίων αυτής της αρτηρίας ως εξής:

Γ.2.1. Το δυτικό πεζοδρόμιο διαπλάτνεται κατά 3,5 μ., περίπου, σε όλο το μήκος της Πατησίων, από το τέρμα μέχρι την Ομόνοια.

Γ.2.2. Το ανατολικό πεζοδρόμιο διαπλάτνεται και αυτό κατά 3,5 μ. περίπου, μόνο στο τμήμα της Πατησίων από την Αγ. Μελετίου μέχρι την οδό Στουρνάρη, δεδομένου ότι στη διαδρομή αυτή η Πατησίων διαθέτει σήμερα 7-8 μ. περισσότερο πλάτος από τα υπόλοιπα τμήματά της.

Με βάση τις ανωτέρω διαπλάτνσεις του εμβαδόν των πεζοδρομίων της ο-

δού Πατησίων αυξάνεται κατά 20.000 τ.μ., περίπου.

Δ. Ποδηλατόδρομος

Ένας ποδηλατόδρομος διπλής κατευθύνσεως, πλάτους 2 μ. και μήκους, περίπου, 4 χλμ., που θα αρχίζει από το τέρμα Πατησίων και θα καταλήγει στην Ομόνοια, θα διαμορφωθεί μέσα στη λωρίδα διαπλάτνωσης του δυτικού πεζοδρομίου της Πατησίων, καταλαμβάνοντας συνολικά τα 8.000 τ.μ. (2 μ. x 4.000 μ.) από τα 20.000 τ.μ. της αύξησης του εμβαδού των πεζοδρομίων.

Ανακεφαλαίωση

Η εφαρμογή της προτεινόμενης παρέμβασης μας παρέχει την δυνατότητα: α. Εφαρμογής «πράσινου κύματος» σε αρτηρίες συνολικού μήκους, περίπου, 8 χλμ. (4 άνοδος + 4 κάθοδος). β. Κατασκευής λεωφορειολωρίδων συνολικού μήκους 8 χλμ. (4 άνοδος + 4 κάθοδος). γ. Εγκατάστασης διπλής γραμμής τραμ σε όλο το μήκος της οδού Αχαρνών (4 χλμ.). δ. Κατασκευής ποδηλατοδρόμου (στην οδό Πατησίων) μήκους 4 χλμ. ε. Αύξησης του εμβαδού των πεζοδρομίων της οδού Πατησίων κατά 20.000 τ.μ., περίπου, περιλαμβανομένου και του εμβαδού της λωρίδας του ποδηλατόδρομου.

Πόσο νερό μάς «κοστίζει» το εθνικό μας έδεσμα και η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων

Το υδατικό αποτύπωμα και το εικονικό νερό: Η έννοια του υδατικού αποτυπώματος (ΥΑ) προτάθηκε το 2002 ως ένας εναλλακτικός δείκτης κατανάλωσης γλυκού νερού, σε αντιστοιχία με το οικολογικό αποτύπωμα και το αποτύπωμα του άνθρακα. Η έννοια του ΥΑ είναι στενά συνδεδεμένη με αυτή του εικονικού νερού, που παρουσιάστηκε το 1993, και είναι ο όγκος του νερού που απαιτείται για την παραγωγή ενός αγαθού, προϊόντος ή υπηρεσίας. Το νερό αυτό χαρακτηρίζεται ως εικονικό γιατί δεν υπάρχει στο προϊόν μετά την παραγωγή του. Η έννοια του εικονικού νερού μάς βοηθάει να κατανοήσουμε πόσο νερό χρειάζεται για την παραγωγή διάφορων προϊόντων ή υπηρεσιών. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι η παραγωγή 1 kg σταριού «κοστίζει» 1.300 L, 1 kg τομάτας 180 L και 1 kg μοσχαρίσιου κρέατος 15.500 L. Επίσης, η παραγωγή ενός βαμβακερού T-shirt χρειάζεται 2.700 L και ενός μπλουζίν 10.850 L, η κατασκευή ενός αυτοκινήτου 1,1 τόνων 40.000 L και η κατασκευή ενός σπιτιού 6 εκατ. L. Η γνώση του εικονικού νερού διάφορων προϊόντων ή υπηρεσιών, ειδικά σε περιοχές με ανεπάρκεια νερού, μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη στον προσδιορισμό της κατανομής των περιορισμένων υδατικών πόρων. Για το λόγο αυτό, η εισαγωγή της έννοιας του εικονικού νερού είχε σημαντική επίδραση στην πολιτική και έρευνα του παγκοσμίου εμπορίου, και επαναπροσδιόρισε το θέμα της πολιτικής και διαχείρισης των υδατικών πόρων, παρά τις αδυναμίες και ελλείψεις που έχει. Η βασική διαφορά του ΥΑ από το εικονικό νερό είναι ότι το ΥΑ αφορά συγκεκριμένη περιοχική και συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

2. Υπολογισμός του υδατικού αποτυπώματος: Το ΥΑ μπορεί να υπολογιστεί για μια σαφώς προσδιορισμένη ομάδα καταναλωτών (π.χ. μεμονωμένου ατόμου, οικογένειας, δήμου, περιφέρειας, υδατικού διαμερίσματος ή κράτους) ή παραγωγών (π.χ. δημόσιου οργανισμού, επιχείρησης ή οικονομικού τομέα). Για τον υπολογισμό του ΥΑ μιας ομάδας καταναλωτών ή παραγωγών είναι απαραίτητη η γνώση του ΥΑ ενός προϊόντος, το οποίο είναι ο όγκος του γλυκού νερού που χρησιμοποιείται για την παραγωγή του. Βασική «μονάδα» για τον υπολογισμό του ΥΑ του προϊόντος είναι το ΥΑ ε-

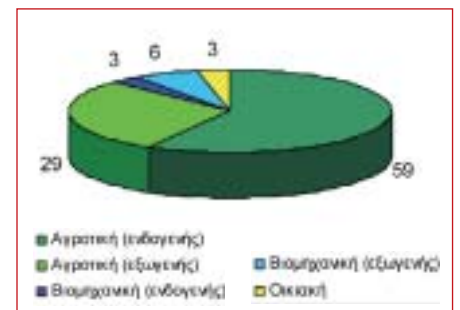
νόσ σταδίου της παραγωγικής αλυσίδας του. Για τον υπολογισμό του ΥΑ ενός προϊόντος αθροίζουμε τα ΥΑ όλων των σταδίων της παραγωγικής αλυσίδας. Στη συνέχεια, υπολογίζουμε το ΥΑ ενός καταναλωτή, αθροίζοντας τα ΥΑ των προϊόντων που καταναλώνει, το ΥΑ μιας ομάδας καταναλωτών, αθροίζοντας τα ΥΑ όλων των καταναλωτών της ομάδας κ.ο.κ. Ανάλογα, προσδιορίζουμε το ΥΑ ενός παραγωγού ή επιχείρησης, αθροίζοντας τα ΥΑ των παραγόμενων προϊόντων.

Το ΥΑ ενός προϊόντος έχει 3 συστατικές: την μπλε, την πράσινη και την γκρι. Το μπλε αφορά την κατανάλωση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και το πράσινο αναφέρεται στο βρόχινο νερό που έχει αποθηκευτεί στο έδαφος ως υγρασία. Το γκρι εκφράζει την προκαλούμενη ρύπανση από τα παραγόμενα λύματα και προσεγγίζεται από τον όγκο του νερού που απαιτείται για την αραίωση του ρυπαντικού φορτίου των παραγόμενων λυμάτων, ώστε οι συγκεντρώσεις των ρύπων να είναι μικρότερες από τις μέγιστες τιμές που τίθενται στον αποδέκτη διάθεσης. Στη συνέχεια, παρατίθενται τρία παραδείγματα ΥΑ: (α) το ΥΑ της Ελλάδας, (β) το ΥΑ της βιομηχανικής τομάτας στην Ελλάδα και (γ) το ΥΑ του εθνικού εδέσματός μας.

3. Το υδατικό αποτύπωμα της Ελλάδας: Το ΥΑ ενός κράτους ορίζεται ως ο όγκος του νερού για την παραγωγή των προϊόντων και υπηρεσιών που καταναλώνονται από τους κατοίκους του. Αποτελείται από το ενδογενές ΥΑ, που είναι ο χρησιμοποιούμενος όγκος νερού από τοπικούς υδατικούς πόρους, και το εξωγενές ΥΑ, που είναι ο χρησιμοποιούμενος όγκος νερού για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών σε άλλα κράτη που εισάγονται και καταναλώνονται από τους κατοίκους του. Το 2004 οι Hoekstra και Chapagain του Πανεπιστημίου του

του **ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Ι. ΣΤΑΜΟΥ***

Τβέντε προσδιόρισαν το ΥΑ των κρατών χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία της περιόδου 1997-2001 και λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση 4 παραγόντων που είναι: (1) ο όγκος της κατανάλωσης (που εκφράζεται από το ΑΕΠ), (2) οι καταναλωτικές συνήθειες των κατοίκων (π.χ. υψηλή ή χαμηλή κατανάλωση κρέατος), (3) οι τοπικές κλιματικές συνθήκες και (4) η εφαρμοζόμενη αγροτική πρακτική, κυρίως η απόδοση του χρησιμοποιούμενου ύδατος. Σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα, η Ελλάδα έχει ένα από τα υψηλότερα ΥΑ (2.389 m³/ατ.γρ), μαζί με την Ισπανία (2.325 m³/ατ.γρ), την Πορτογαλία (2.264 m³/ατ.γρ) και την Ιταλία (2.332 m³/ατ.γρ), εξαιτίας της κατανάλωσης νερού στη γεωργία. Το μεγαλύτερο ΥΑ έχουν οι ΗΠΑ (2.483 m³/ατ.γρ), εξαιτίας κυρίως των μεγάλων εισαγόμενων ποσοτήτων κρέατος, το μικρότερο έχει η Κίνα (700 m³/ατ.γρ), ενώ το μέσο είναι ίσο με 1.240 m³/ατ.γρ. Τα κύρια χαρακτηριστικά του ΥΑ της Ελλάδας παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 και το Διάγραμμα 1.

Διάγραμμα 1. Ποσοστιαία σύνθεση του ΥΑ της Ελλάδας

Πίνακας 1. Κύρια χαρακτηριστικά του ΥΑ της Ελλάδας

Είδος κατανάλωσης νερού	Όγκος νερού (εκατ. m ³ /γρ)	Όγκος νερού (m ³ /ατ. γρ)	Ποσοστό (%)
Νερό για την παραγωγή αγροτικών προϊόντων	14,80	1.403	59
Νερό για την παραγωγή εισαγόμενων αγροτικών προϊόντων	7,18	680	29
Νερό για την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων	0,78	73	3
Νερό για την παραγωγή εισαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων	1,62	154	6
Οικιακή κατανάλωση νερού	0,83	79	3
Υδατικό αποτύπωμα (ολική κατανάλωση)	25,21	2.389	100
Νερό για την παραγωγή εξαγόμενων αγροτικών προϊόντων	3,35	-	-
Νερό για την παραγωγή εξαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων	1,87	-	-

* Καθηγητής ΕΜΠ, μέλος ΜΕΠΠΑ ΤΕΕ, e-mail: stamou@central.ntua.gr, <http://www.hydro.ntua.gr/faculty/stamou/en/index.htm>

Πίνακας 2. Εκτίμηση του ΥΑ της βιομηχανικής τομάτας στην Ελλάδα

Χαρακτηριστικό	Τιμή
Καλλιεργούμενη έκταση τομάτας	25.000 Ha
Ετήσια παραγωγή τομάτας	1.338.600 tn/yr
Υπολογιζόμενη ετήσια κατανάλωση μπλε νερού	112,5 εκατ. m ³ /yr
Υπολογιζόμενη χρήση ολικού αζώτου ως λιπάσματος	2.750 tn/yr
Υπολογιζόμενη ποσότητα ολικού αζώτου που εισέρχεται στο έδαφος	275 tn/yr
Υπολογιζόμενος όγκος (γκρι) νερού που απαιτείται για την αραίωση του αζώτου στην επιτρεπτή συγκέντρωση των 10,0 mg/L	27,5 εκατ. m ³ /yr
Υπολογιζόμενο μπλε ΥΑ	84,0 m ³ /tn
Εκτιμώμενο πράσινο ΥΑ	35,0 m ³ /tn
Υπολογιζόμενο γκρι ΥΑ	21,0 m ³ /tn
Υπολογιζόμενο ΥΑ	140,0 m³/tn

4. Το υδατικό αποτύπωμα της βιομηχανικής τομάτας στην Ελλάδα: Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία του υπολογισμού του ΥΑ της βιομηχανικής τομάτας στην Ελλάδα, της οποίας η παραγωγή το 2008 βρισκόταν στη 12η θέση της παγκόσμιας παραγωγής. Τα κύρια σημεία και οι παραδοχές ήταν τα ακόλουθα: (1) μέση κατανάλωση του αρδευτικού νερού (μπλε νερό) = 450 m³/στρ., (2) χρήση του ολικού αζώτου ως λιπάσματος = 110,0 kg/ha, (3) το ποσοστό του ολικού αζώτου που διηθείται στο έδαφος είναι ίσο με 10%, (4) η μέγιστη ανεκτή συγκέντρωση ολικού αζώτου στο υδάτινο σώμα είναι ίση με 10,0 mg/L, (5) η τιμή του πράσινου ΥΑ προσεγγίζεται από τη μέση τιμή του ΥΑ της βιομηχανικής τομάτας στην Ιταλία, που είναι ίση με 35,0 m³/tn.

Το ΥΑ της βιομηχανικής τομάτας στην Ελλάδα εκτιμάται ίσο με 140 m³/tn. Το μπλε νερό έχει το μεγαλύτερο ποσοστό συνεισφοράς (60%). Είναι ευνόητη η χρησιμότητα του υπολογισμού του ΥΑ της βιομηχανικής τομάτας με ακριβέστερα στοιχεία σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

5. Το υδατικό αποτύπωμα του εθνικού μας εδέσματος: Το εθνικό μας έδεσμα είναι το ελληνικό σουβλάκι που είναι πρώτο στις προτιμήσεις των Ελλήνων με ποσοστό 72,3% και ετήσια κατανάλωση 3 δισ. πίτες και καλαμάκια. Το σουβλάκι δεν αποτελεί νέο προϊόν, αλλά είναι γνωστό από

την αρχαιότητα. Ο Αθηναίος αναφέρει στο έργο του «Δειπνοσοφιστές» ότι ο Ηγήσιππος στον οδηγό μαγειρικής του «Οψαρτυτικό» περιγράφει το «αρχαίο σουβλάκι» που λεγόταν κάνδουλος και αποτελείτο από ψητό κρέας, πίτα, τυρί και άνηθο.

Το «σύγχρονο σουβλάκι» έχει ολικό βάρος, περίπου, 180 gr. Το νωπό χοιρινό κρέας έχει βάρος τουλάχιστον 37 gr, το βάρος της πίτας είναι ίσο με 65 gr και το βάρος των υπόλοιπων συστατικών (τομάτα, κρεμμύδι και τζατζίκι) αθροίζουν σε 60 gr. Στον Πίνακα 3 υπολογίζεται προσεγγιστικά το ΥΑ των σουβλακίων με πίτα στην Ελλάδα, θεωρώντας μια απλή μορφή του «προϊόντος» με ολικό βάρος 162 gr που αποτελείται από χοιρινό κρέας, πίτα και τομάτα, τα οποία θεωρούνται ως εγχώρια προϊόντα (παραδοχή που όσον αφορά το χοιρινό κρέας είναι εντελώς προσεγγιστική). Επίσης, στους υπολογισμούς θεωρείται μόνο το ΥΑ των παραπάνω συστατικών, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η χρήση νερού στη διαδικασία παραγωγής του (ψησίματος) ή νερού (γκρι) για την αραίωση των τυχόν παραγόμενων αποβλήτων.

Από τους υπολογισμούς διαπιστώνεται ότι τα σουβλάκια ενός έτους μάς «κοστίζουν» νερό ισοδύναμο με 21 «φράγματα Μαραθώνα», καθόσον ο συνολικός απαιτούμενος ετήσιος όγκος νερού (714 εκατ. m³) είναι ίσος με 21 φορές τον ωφέλιμο όγκο της λίμνης του φράγματος του Μαραθώνα (34 εκατ. m³).

Σε ανηγμένες τιμές το νερό που «ξοδεύουμε» για ένα σουβλάκι (238 L) είναι αρκετό να καλύψει όλες τις ημερήσιες ανάγκες ενός ατόμου σε νερό. Επίσης, με δεδομένο ότι η παραγωγή νωπού χοιρινού κρέατος το 2008 στην Ελλάδα ήταν 105.000 tn, ένα ποσοστό του ΥΑ αναμένεται να είναι εξωγενές,

=

= 21

Διάγραμμα 2. Τα σουβλάκια ενός έτους μάς «κοστίζουν» νερό ισοδύναμο με 21 «φράγματα Μαραθώνα»

6. Η εφαρμογή του ΥΑ στη διαχείριση των υδατικών πόρων (ΔΥΠ): Στη χώρα μας η ΔΥΠ αποτελεί ένα εξαιρετικά σημαντικό και αντιφατικό θέμα με πολύ σημαντική πολιτική και κοινωνική διάσταση. Το σημερινό πρόβλημα ΔΥΠ δεν είναι τόσο η έλλειψη των υδατικών πόρων, αλλά η κακή διαχείριση και η αναποτελεσματική πολιτική που εφαρμόζεται, ιδιαίτερα στο γεωργικό τομέα.

Η ανάλυση του ΥΑ, δηλαδή ο προσδιορισμός των 3 συνιστωσών του και η ερμηνεία τους, από υδρολογική, οικονομική και οικολογική άποψη, μπορεί να αποδειχτεί ιδιαίτερα χρήσιμη (σε συνδυασμό με τους συνηθισμένους δείκτες κατανάλωσης νερού), διευκολύνοντας σημαντικά την αναγνώριση πιθανών λύσεων σε υφιστάμενα προβλήματα και την αποτελεσματική κατανομή των υδατικών και οικονομικών πόρων. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι η παραπάνω ανάλυση σε κλίμακα εφαρμογής Υδατικού Διαμερίσματος ή Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού μπορεί να προσφέρει ένα διαφανές και διεπιστημονικό πλαίσιο πληροφόρησης και βελτιστοποίησης αποφάσεων υδατικής πολιτικής, συνεισφέροντας ταυτόχρονα στην εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/EC για την ορθολογική διαχείριση των υδάτων.

Ας ελπίσουμε ότι η Ελλάδα θα εξετάσει τη δυνατότητα εφαρμογής της ανάλυσης του ΥΑ, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ισπανίας (που έχει όμοια χαρακτηριστικά με αυτά της Ελλάδας), η οποία από το 2008 έχει περιλάβει την ανάλυση του ΥΑ στην υλοποίηση της κυβερνητικής της πολιτικής στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/EC.

Πίνακας 3. Εκτίμηση του ΥΑ του εθνικού εδέσματος

Χαρακτηριστικό	Τιμή
Ετήσια κατανάλωση σουβλακίων	3.000 εκατ./ yr
Κατανάλωση νωπού χοιρινού κρέατος (37 gr)	111.000 tn/yr
Κατανάλωση πίτας (65 gr)	195.000 tn/yr
Κατανάλωση τομάτας (60 gr)	180.000 tn/yr
ΥΑ νωπού χοιρινού κρέατος	4.800 m ³ /tn
ΥΑ πίτας (θεωρείται παρόμοιας με της ιταλικής πίτσας σύστασης)	800 m ³ /tn
ΥΑ τομάτας	140 m ³ /tn
Όγκος νερού για την παραγωγή νωπού κρέατος	532,8 εκατ. m ³ /tn
Όγκος νερού για την παραγωγή πίτας	156,0 εκατ. m ³ /tn
Όγκος νερού για την παραγωγή τομάτας	25,2 εκατ. m ³ /tn
Συνολικός όγκος νερού που καταναλώνεται	714,0 εκατ. m³/tn

Είδατε το «Avatar»; Ζήσατε το «Avatar»; Τη σούπερ τρισδιάστατη ταινία του J. Cameron, το πιο εντυπωσιακό, τεχνολογικά προηγμένο (και πιο ακριβό) b movie όλων των εποχών, που έρχεται να επιβεβαιώσει και να ξεπεράσει τη φήμη που προηγήθηκε στα χρόνια της κατασκευής της; Ειδικότερα σήμερα, που το μάτι είναι πλέον εξαιρετικά εκπαιδευμένο να μην αντιδρά εύκολα σχεδόν σε τίποτε, που η όραση έπαψε πια να αποτελεί μια μικρή βιοτεχνία, μια «τέχνη του οράν», αλλά είμαστε μάρτυρες μιας γιγαντιαίας επιχείρησης βιομηχανοποίησης της όρασης;

Αλήθεια, τι μένει αν βάλει κανείς στην άκρη τα φοβερά τεχνολογικά εφέ, την προηγμένη στερεοσκοπική τεχνική του 3D που σε κάνει να «βυθίζεσαι στην οθόνη», μεταφέροντας το θεατή μέσα ή σχεδόν μέσα στα δρώμενα; Τη μνημειώδη τομή στην τεχνολογία της 7ης Τέχνης (τεχνική motion capture, κλπ.) που σύντομα θα επιτρέπει το γύρισμα «τέλειων» ταινιών χωρίς ηθοποιούς; Και ενδεχομένως θα επιτρέψει κάποτε στα ψηφιακά κατασκευάσματα, σαν τις μπλε φιγούρες των ιθαγενών του «Avatar», να αποκτήσουν τέτοια υποκριτική τελειότητα ώστε να πάρουν δίκαια το δικό τους... αγαλματάκι;

«Τίποτε» θα πουν κάποιοι, με μια σαφή δόση υπερβολής. Χωρίς την προηγμένη τεχνολογία του, το «Avatar» θα μπορούσε να είναι ένα b western του Sergio Leone, με τους κακούς να θέλουν να εξοντώσουν μια ινδιάνικη φυλή για να πάρουν το πολύτιμο πετρέλαιο των εδαφών τους. Σε τι διαφέρει, αλήθεια, η ιστορία μας, μια αλληγορική ιστορία σύγκρουσης ανάμεσα στην «αμερικανική πολεμική μηχανή» του μέλλοντος και μίας φυλής αυτοχθόνων, νεο-παγανιστικής φιλοσοφίας από μια κλασική ιστορία αποικιοκρατίας με πρωταγωνίστριες φυλές του Αμαζονίου ή της Αφρικής; Ή από την κλασική ταινία «Rocahontas» της Disney; Βγάλτε τους Ευρωπαίους κατακτητές και βάλτε γήινους μιλιταριστές κερδοσκόπους, βγάλτε τους Ινδιάνους και βάλτε τη φυλή των Na'vi, αλλάξτε τα ονόματα, πασπαλίστε με λίγο από new age, εικονική πραγματικότητα, προσθέστε την οικολογική, αλλά και την κρίση αξιών του δυτικού πολιτισμού, και έχετε το «Avatar». Ακριβώς η ίδια ιστορία, με ακριβώς τα ίδια οικολογικά, αντιπολεμικά, αντιρατσιστικά, «politically correct» μηνύματα, παράλληλα με ένα προσχηματικά βαθύ και έντονα συγκινησιακό κλίμα. Μπορούσε απλά να το πει «Rocahontas goes to Pandora», όπως ήδη γράφτηκε, αλλά τότε θα έχανε τον οικουμενικό χαρακτήρα του! Διότι το «Avatar» δεν έχει πατριδα, ούτε παρελθόν έτσι ώστε τελικά να μπορεί να γοητεύει, να συγκινεί και να ταξιδεύει το θεατή σε απόλυτα νέους ορίζοντες. Εντούτοις, οι Κινέζοι δεν άργησαν να εντοπίσουν τον «εαυτό» τους κάπου στην ιστορία της «Πανδώρας» και ήδη απαγόρευσαν την προβολή της ταινίας στον τόπο τους...

Ναι, το σενάριο είναι απλό, οι χαρακτήρες στερεότυποι και σχεδόν απλοϊκοί. Ναι, το μήνυμα και η σημειολογία είναι «πρώτου επιπέδου». Δε θέλει και πολλή προσπάθεια η οικουμενική κοσμοθεωρία του «Avatar», μιας και είναι ανθρωποκεντρική, χωρίς ίχνος ιδεαλισμού και διαχωριστικών γραμμών. Δεν υπάρχουν ταξικές διαφορές, παρά μόνο Κακοί και Καλοί. Και κάπου στη μέση το «τυρί», το casus belli, το

νίβαλο οι «πολιτισμένοι» ένστολοι απεσταλμένοι της γήινης πολυεθνικής. Ο άνθρωπος, συνειτής στο ρόλο του, αλτρουιστής μα και ιμπεριαλιστής συνάμα, ενώ η βία (συνεχίζει να) είναι η μήτρα της ανθρώπινης ιστορίας. Συμπεριφέρεται σαν να του ανήκει καθετί που βλέπει, αγγίζει, αισθάνεται. Στο φόντο υποβόσκει η κτητικότητα απέναντι στη μητέρα γη, η εγωκεντρικότητα του πολιτισμού μας, του πολιτισμού

Avatar: τεχνολογικό, οικολογικό

σπάνιο μέταλλευμα, η εξωπραγματικά ακριβή σπάνια γαία, the metal scarcity. Και μαζί το τίμημα, το περιβάλλον, η μητέρα φύση, η ανθρώπινη φύση που γίνεται πλέον υβρίδιο. Στην προαιώνια μάχη του Καλού με το Κακό, οι κακοί έχουν (όπως πάντα) τα «μέσα» και τον πλούτο. Πάντα θα υπάρχουν οι δυο αυτοί κόσμοι σε αντιπαράθεση, όχι μόνο πολεμική, αλλά εδώ και εικαστική. Πολιτισμένοι οι απλοϊκοί ιθαγενείς, κα-

των ατομικών δικαιωμάτων. Και ακόμη το περιβάλλον, η φύση, η οικολογία, τα θέματα ενέργειας/στενότητας πόρων του σημερινού (και αυριανού) μας κόσμου, τα οποία εξιδανικεύονται αλληγορικά και μεταφέρονται συμβολικά μερικές εκατονταετίες στο μέλλον, χωρίς, όμως, να δίνεται λύση, πέρα από εκείνη της ουτοπίας, του ιδανικού που θριαμβεύει τελικά, όταν, ενώ το σώμα υποτάσσεται στη μοίρα του, η ψυ-

* Συγγραφέας, <http://elladitsamas.blogspot.com/>

κή, ανυπότακτη, φτερουγίζει για μια άλλη προοπτική. Όμως το «Avatar» δεν είναι μόνο μια αλληγορική ταινία, είναι ένα εικαστικό γεγονός. Η αλήθεια είναι, ότι αυτό που εντυπωσιάζει και το κάνει να ξεπερνά τα όρια της ταινίας ΔΕΝ είναι το 3D, ούτε το επιτηδευμένα απλοϊκό και «τετριμμένο» σενάριο. Είναι η δυναμική των χρωμάτων, των κάδρων, των ισορροπιών ανάμεσα στις γραμμές της ζωής, της κίνησης και της

θα βρει ευθείες αναφορές σε πίνακες και μοτίβα new age και ιδιαίτερα του Roger Dean (βλ. φωτό).

Και ακόμη κεντρικό σημείο είναι η δόμηση του σεναρίου που στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στη Θεωρία της Γαίας του J. Lovelock, μια θεωρία που, καθώς τα οικολογικά και κοινωνικά αδιέξοδα του κόσμου μας πληθαίνουν, προσπαθεί σήμερα να συνθέσει μία νέα ηθική, μία πνευματική οικολογία και μία αισιόδο-

ούμε παντελώς... αφήνοντας μια μικρή χαραμάδα για τους επιστήμονες (στην ταινία ενσαρκώνονται από τους «αστροβιολόγους») να σααληθούν. Η «Πανδώρα» είναι ένας κόσμος όπου όλα επικοινωνούν με όλα, ως συγκοινωνούντα δοχεία. Οι αυτόχθονες κάτοικοι, οι «θαγαεείς», είναι απλά ένα μέρος του Όλου. Η ίδια η φύση είναι δώρο Θεού και ο πλανήτης μια δοξολογία στη φύση. Το Δέντρο των Ψυχών είναι η καρδιά του συστήματος, συμβολίζει την Πηγή της Ζωής. Οι παγανιστικές τελετές ως απόδειξη της προϋπάρχουσας μεταφυσικής πίστης βρίσκονται βαθιά στις ρίζες της μητέρας γης. Ας φανταστούμε έναν αρμονικό κόσμο, σαν μια μουσική παρτιτούρα όπου όλα τα πλάσματα είναι οι νότες του, οι νότες που ενορχητρώνουν τη συλλογική αρμονία και όπου όλοι σέβονται κάθε παρακλάδι της ζωής και της φύσης, μια και χωρίς αυτό κάτι θα λείπει από το αποτέλεσμα. Μάλιστα το τέλος της ταινίας, όπου ο βετεράνος πεζοναύτης καταφέρει να επιζήσει στο μετενσαρκωμένο του «Avatar», μάλλον έρχεται να επιβεβαιώσει την τελεολογική θεωρία της Γαίας, όπου όλα ενεργούν ενορχηστρωμένα και με προκαθορισμένο σκοπό, ώστε τελικά η υπέρβαση καθίσταται δυνατή. Μια υπέρβαση που φαντάζει μάλλον απίθανη στον κόσμο μας!

Για άλλη μια φορά, ο πολιτισμένος κόσμος μας αδυνατεί να καταλάβει ένα διαφορετικό σύστημα αξιών, απορρίπτει μία διαφορετική στάση ζωής που δεν έχει ως κέντρο τον εαυτό του και αδυνατεί να δει τον πραγματικό πλούτο που υπάρχει παντού ολόγυρά του, τον πλούτο της φύσης και το θαύμα της ζωής...

Για άλλη μια φορά, δεν μας αρέσει ο γκριζος κόσμος μας. Για άλλη μια φορά, το ζητούμενο είναι ο «θάνατος της πραγματικότητας» και η μετάβασή μας στην εικονική πραγματικότητα της μακρινής «Πανδώρας», στο όραμα του ιδεατού. «Ένωσα κατάθλιψη όταν ξύπνησα πάλι σε αυτόν τον κόσμο που ζούμε» είπαν πολλοί μετά το τέλος της προβολής. Ο τεχνητός κόσμος του «Avatar» και της «Πανδώρας» είναι η λύση στα προβλήματά μας, ο νέος μας παράδεισος. Η λύση του «Avatar», ενός γονδιακού υποκατάστατου, επιστημονικά εξελιγμένου, όχι νιτσεϊκού, άτρωτου και άφθαρτου, αλλά συμβατού με τη ζωή και τη φύση (κάτι που εμείς ξεχάσαμε!), έρχεται να μας θυμίσει τον παραπληγικό υπεράνθρωπο του Paul Virilio, με τη διαφορά ότι σήμερα, με δεδομένο ότι η «πραγματικότητα» εξελίσσεται σε σκέτη κόλαση, ακούγεται λογικό κι από κάποιους επιθυμητό!

Ποιος θα έκανε, αλήθεια, ποτέ μια ταινία γκριζά, μια ταινία στα μέτρα του γκριζού κόσμου μας, η οποία απλώς θα έλεγε την αλήθεια, χωρίς την ακραία μορφή αντιπαράθεσης του άσπρου και του μαύρου, του καλού και του κακού, χωρίς να χάνεται μέσα στην μόνη ελπίδα (ή μήπως την ψευδαίσθηση) του ιδεατού; Χωρίς τον θρίαμβο της ουτοπίας; Κανείς προφανώς. Και φυσικά όχι ο Cameron.

ή εικαστικό γεγονός;

του ΠΕΤΡΟΥ ΤΖΕΦΕΡΗ*

αρμονίας. Είναι οι γωνίες λήψης, οι πλούσιες, καλειδοσκοπικές εικόνες, σε ένα ρεαλιστικό και ταυτόχρονα υπερβατικό σκηνικό. Η ταινία είναι γεμάτη χρώματα, πρόκειται για ένα εξαιρετικό επίτευγμα αισθητικής, μια φωτεινή ματιά στον γκριζο κόσμο μας. Ο τρόπος με τον οποίο αποδίδεται εικαστικά το μεγαλύτερο και η ιερότητα της φύσης είναι πρωτόγνωρος και αριστουργηματικός, ενώ ο προσεκτικός θεατής

ξη, συμπαντική προοπτική για την παρακμασμένη μας ανθρωπότητα. Όλα τα πλάσματα, τα δομικά στοιχεία και ο τρόπος λειτουργίας του οικοσυστήματος της «Πανδώρας», αποτελούν ένα ενιαίο αυτορρυθμιζόμενο σύστημα, που συνιστά ένα μεγάλο έμβιο όν, έναν οργανισμό. Γεγονός που είναι σε μεγάλο βαθμό προβολή της γήινης πραγματικότητας, την οποία πολλές φορές αμελούμε σκόπιμα ή αγνο-

Πολύ βιαστικά η κυβέρνηση ψήφισε το νέο σχέδιο «Καλλικράτης», οδοστρωτήρα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με την τακτική «αποφασίζομεν και διατάσσομεν», που αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του κακόφημου «Προγράμματος Σταθερότητας». Ένα πρωτόγνωρο αντιλαϊκό πρόγραμμα που συνδιαμορφώθηκε από κοινού με την ΕΕ και το ΔΝΤ και, πέρα από τη Διοικητική Μεταρρύθμιση, περιλαμβάνει (όπως ευθαρσώς δηλώνεται από κυβερνητικά στελέχη), τη μείωση των μισθών, την κατεδάφιση του ασφαλιστικού συστήματος και τη φορολογική μεταρρύθμιση.

Αντίθετα, στους Δήμους και στις Περιφέρειες στέλνει τα «βαρίδια» των υπολοίπων τομέων και... «ολίγη» καταστολή. Το σύγχρονο καπιταλιστικό κράτος, μέσα από τη μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού στους νέους Δήμους και στις Περιφέρειες, θέλει να δημιουργήσει μεγέθη - «οικονομίες κλίμακας» και προϋποθέσεις για νέες κερδοφόρες επενδυτικές διευδύσεις και ευκαιρίες του μεγάλου κεφαλαίου σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής, χωρίς τις χρονοβόρες και γραφειοκρατικές διαδικασίες των μικρών ΟΤΑ (δήμων, κοινοτήτων).

Οι επιχειρηματίες θέλουν να μπουκ

νται αρμοδιότητες κοινωνικού χαρακτήρα που αφορούν ζητήματα Παιδείας, Υγείας, Πρόνοιας κλπ. Διασπάται και κατακερματίζεται ο ενιαίος χαρακτήρας που πρέπει να έχουν αυτές οι υπηρεσίες στο πλαίσιο του κράτους, υποβαθμίζεται ακόμα περισσότερο η ποιότητά τους, ενώ ανοίγει ο δρόμος για την πλήρη ιδιωτικοποίησή των και το πέρασμά τους στα χέρια των επιχειρηματιών και κορηγών, ενώ μέσω της «ανταποδοτικότητας» θα ενταθεί περαιτέρω η εμπορευματοποίησή τους, η τοπική και η ταξική ανισότητα.

• **Πρώτο άμεσο θύμα καρατόμησης**

«Καλλικράτης» ή Καλιγούλας;

ΜΙΑ ΒΑΘΙΑ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΤΟΜΗ

Έρχεται, λοιπόν, για να πάρει και όχι για να δώσει, να συγκεντροποιήσει και όχι να αποκεντρώσει, να ποδηγετήσει την ήδη ψευδεπίγραφη Τοπική Αυτοδιοίκηση και όχι να τη διευρύνει.

Πρωωθείται μέχρι τα άκρα του ο αυταρχικός εκσυγχρονισμός της κρατικής διοίκησης που είχε ξεκινήσει ήδη από τον «Καποδίστρια» και γίνεται αποκλειστική νομή του δικοματισμού για να απλώσει ελεύθερα το φρικτό πέπλο του νεοφιλελευθερισμού, που αποτελεί και τη μεγάλη συμφωνία των δύο εταίρων. Ταυτόχρονα, πραγματοποιείται μια άμεση και δραστική περικοπή των δημοσίων δαπανών κυρίως όσον αφορά το εναπομείναν ατροφικό κοινωνικό κράτος.

• Ταχύτερη είσοδος του κεφαλαίου σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής

Το κράτος, κρατάει για τον εαυτό του κρίσιμους και χρήσιμους μηχανισμούς για την εξουσία του απέναντι στο λαό και την εργατική τάξη, όπως τις δυνάμεις ελέγχου και καταστολής, Δικαιοσύνη, στρατό, αστυνομία, φυλακές, τους φοροεισπρακτικούς μηχανισμούς, τη δημόσια περιουσία κλπ.

Χρειάζεται εκεί που δεν είχαν μπει έως τώρα. Οι όροι για επενδύσεις επιχειρηματικών ομίλων στα νέα, λιγότερα σε αριθμό, σχήματα, αλλά με μεγαλύτερη πληθυσμιακή συγκέντρωση, γίνονται ευνοϊκότεροι. Οι νέοι δήμοι μετατρέπονται σε φοροεισπράκτορες, ανώνυμες εταιρείες ή μεσσίες για τη δράση του μεγάλου κεφαλαίου.

• Νέα φορομνηξία

Σύμφωνα, λοιπόν, με το νομοσχέδιο οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) των νέων δήμων θα προέρχονται από τη φορολογία: Το 20% από το φόρο εισοδήματος, το 12% από τον ΦΠΑ και το 50% από το φόρο ακίνητης περιουσίας. Για τη χρηματοδότηση των Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων θα πηγαίνει το 2,4% από το φόρο εισοδήματος και το 4% από τον ΦΠΑ.

Δήμοι που έχουν μεγαλύτερα φορολογικά έσοδα, θα ενισχύονται παραπάνω και έτσι οι νέοι δήμοι θα μετατραπούν σε φορομνηξήτες και φοροκυνηγούς, ενώ θα αυξηθούν οι περιφερειακές ανισότητες (οι πλούσιοι δήμοι πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι).

• Πλήρης εμπορευματοποίηση - διάλυση του ενιαίου χαρακτήρα κοινωνικών υπηρεσιών

Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μεταφέρο-

του **ΠΑΥΛΟΥ Λ. ΑΛΕΞΙΟΥ***

του «Καλλικράτη»... οι εργαζόμενοι

Εκείνο που θα προχωρήσει άμεσα και είναι μάλιστα μέρος των νέων βάρβαρων μέτρων που έχουν επιβάλει στη χώρα μας ΕΕ-ΕΚΤ-ΔΝΤ για απολύσεις, είναι οι περικοπές θέσεων εργασίας. Με τον «Καλλικράτη» καταργούνται 4.000 νομικά πρόσωπα των δήμων (δημοτικές επιχειρήσεις, οργανισμοί κλπ.), με αποτέλεσμα να απειλούνται να βρεθούν στην ανεργία 35.000 εργαζόμενοι σε αυτά. Ιδιαίτερα επισφαλείς είναι οι θέσεις των συμβασιούχων ακόμη και αορίστου χρόνου. Κινδύνους διατρέχουν και οι 20.000 εργαζόμενοι στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι οποίες καταργούνται.

Αν σκεφθεί κανείς ότι επαναλαμβάνεται συχνά η θέση του αντιδραστικού Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα, πως «μονιμότητα υπάρχει όταν υπάρχει η θέση για την οποία ο μόνιμος υπάλληλος προσελήφθη», στο στόχαστρο μπαίνει και η μονιμότητα στο Δημόσιο. Εκτός αυτών, είναι γνωστό ότι οι Δήμοι ήταν ο χώρος που εφαρμόστηκαν πιλοτικά οι νέες, «ευέλικτες», ελαστικές εργασιακές σχέσεις και η μερική απασχόληση (ωρομίσθιο, συμβάσεις ορισμένου χρόνου, STAGE κλπ.), που προ-

* Πολιτικός Μηχανικός

βλέπεται να επεκταθούν, να ενισχυθούν και να γενικευτούν.

• **Συναίνεση ΛΑΟΣ - ΣΥΝ, ΚΕΔΚΕ - ΕΝΑΕ**

Αποστάσεις ασφαλείας θέλει να κρατήσει η ΝΔ, ενώ ουσιαστικά συναινεί, αφού το σχέδιο αυτό είχε δρομολογηθεί από την κυβέρνηση της. Ο Σαμαράς εξέφρασε την «αγωνία» να μη γίνει πρόχειρα και με μικροκομματικές σκοπιμότητες η μεταρρύθμιση.

«Διεκδικούμε εδώ και χρόνια, και είναι αποτυπωμένο και στο πρόγραμμά μας, λιγότερες, ισχυρότερες και αιρετές περιφέ-

ξικό», και οι ΚΕΔΚΕ - ΕΝΑΕ, «σαν έτοιμες από καιρό», αποδέχονται τις νέες ρυθμίσεις.

«Εδώ ο λαγός και ψάχνουμε τον ντορό του», λέει ο λαός μας. Ή «τι χρεία άλλων μαρτύρων έχουμε», όταν έχουμε τους παλιούς μεγάλους και υποτίθεται οργανωμένους Δήμους (Αθήνας, Θεσ/νίκης, Ιωαννίνων κλπ.) ή όταν εδώ και 12 χρόνια έχουν υπάρξει οι «καποδιστριακοί» δήμοι, οι οποίοι όχι μόνον δεν έλυσαν προβλήματα του εργαζόμενου, όχι μόνον δε βελτίωσαν τη θέση του λαού, αλλά απεναντίας προσέθεσαν και άλλα:

- Υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, αυ-

σιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι», συρρίκνωση της αγροτικής παραγωγής, συγκέντρωση του πλούτου σε λίγα χέρια κλπ.

Αυτά όλα τα φαινόμενα, μαζί με όσα παραπάνω αναφέραμε, θα εντείνουν τα προβλήματα που θα δημιουργήσει το νέο σχέδιο της κυβέρνησης «Καλλικράτης», σε βάρος των εργαζομένων και σε όφελος του κεφαλαίου, που μαζί με όλες τις άλλες ταξικές ανατροπές (εισοδηματική πολιτική, Ασφαλιστικό, φορομνηξία, καταστολή κλπ.) θα λάβουν τη μορφή χιονοστιβάδας,

Το νέο «καλλικράτειο» μοντέλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί, τελικά, ένα αντιδημοκρατικό, συγκεντρωτικό, μακριά από τις ανάγκες των εργαζομένων «τοπικό κράτος». Τα νέα μεγέθη των νέων ΟΤΑ, η πενταετής θητεία, οι εκλογές, που θα γίνονται ταυτόχρονα με τις ευρωεκλογές, χωρίς την απλή αναλογική, αστικοποιεί παραπέρα τα νέα όργανα, τα απομακρύνει οριστικά από τις λαϊκές ανάγκες και τον πολίτη, περιορίζει κι άλλο τις δυνατότητες παρέμβασης του λαϊκού παράγοντα και των δυνάμεων της Αριστεράς, τα θέτει στον αποκλειστικό έλεγχο των μεγάλων αστικών κομμάτων και των δυνάμεων της «αγοράς». Σε καμιά περίπτωση, βέβαια, δεν μας βρίσκει σύμφωνους το υφιστάμενο καθεστώς.

Πρόκειται, τελικά, για μια βαθιά αντιδραστική τομή, χωρίς αυτό σε καμιά περίπτωση να σημαίνει ότι μας ικανοποιεί το υφιστάμενο καθεστώς.

- Να υπερασπιστούμε, με τις συλλογικότητές μας, με τα συνδικάτα κλπ., τον δημόσιο δωρεάν χαρακτήρα της Παιδείας - Υγείας - Πρόνοιας, τη μόνιμη και σταθερή δουλειά για όλους, το μισθό, τη σύνταξη, το εισόδημα, το περιβάλλον, το δικαίωμα για μια καλύτερη ζωή, το δικαίωμα συμμετοχής του πολίτη στα κοινά, με τη δημοκρατική οργάνωση του κόσμου στο χωριό, στη γειτονιά, στο σωματείο, στο σύλλογο. ■

ρειες, λιγότερους, ισχυρότερους δήμους (...), από αυτή τη σκοπιά, θα μετάσχουμε στη συζήτηση, ως μια δύναμη που διεκδικεί χρόνια αυτή τη μεταρρύθμιση» είχε δηλώσει ο Παπαδημούλης, βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ ο πρόεδρός του, Αλ. Τσίπρας, εξέφρασε την απογοήτευσή του που η κυβέρνηση πάτησε πάνω σε ιδέες του κόμματός του για «να τις κάνει λιώμα». Τέλος, ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ, Γ. Καρατζαφέρης χαρακτήρισε «βιαστικό το εγχείρημα της κυβέρνησης». Παρά τις κάποιες αρχικές «γκρίνιες» για το «χωροτα-

ξήσεις σε δημοτικούς φόρους, δημοτικά τέλη, επιβολή τροφείων, μείωση - κατάργηση - ιδιωτικοποίηση κοινωνικών υπηρεσιών, εγκατάλειψη σε χωριά και γειτονιές, αμαρτωλές δημοτικές επιχειρήσεις, χρέη, ρουσφέτια, σκάνδαλα, εκμαυλισμός συνειδήσεων μέσα από τα κακόφημα ΕΟΚικά προγράμματα, «ευέλικτες» εργασιακές σχέσεις, «νεποτισμός» Δημάρχων και λοιπών αρχόντων και στελεχών της ΤΑ, αποστασιοποίηση του πολίτη από τα κοινά, ανισομετρία μεταξύ περιφερειών, αστικών κέντρων - υπαίθρου («οι πλούσιοι πλου-